

اندازه‌گیری ^{90}Sr در خاکستر زغال سنگ و بررسی نتایج حاصل توسط آذانس بین المللی انرژی اتمی

مرتضی علی‌آبادی^{*}، جمشید عمیدی

امور حفاظت در برابر اشعه، سازمان انرژی اتمی ایران، صندوق پستی: ۱۴۱۰۰-۴۴۹۶، تهران - ایران

چکیده: اندازه‌گیری پرتوزایی ^{90}Sr در نمونه‌های زیست محیطی و مواد غذایی، همواره توأم با مشکلات و پیچیدگی‌های تجزیه و تحلیلی بوده است، و محققان برای طراحی روش‌های اندازه‌گیری رادیویشمیابی ساده و سریع، پیوسته کوشیده‌اند. در این مورد، آذانس بین المللی انرژی اتمی (IAEA) دوره‌ای تحت عنوان "بررسی روش‌های اندازه‌گیری ^{90}Sr در هرزه‌سنگ معدنی"^(۱) برای کشورهای داوطلب برگزار کرده است. امور حفاظت در برابر اشعه، به منظور ارتقای سطح تخصص کارشناسان خود اقدام به شرکت در این دوره نموده و در این رابطه، تعداد ۷ نمونه معدنی (خاکستر زغال سنگ)، یک نمونه محلول استاندارد و یک نمونه شاهد دریافت کرده است. روش رادیویشمیابی به کار رفته برای اندازه‌گیری ^{90}Sr بر پایه جدا سازی Y^{+} با "تری بوتیل فسفات (T.B.P)" و خالص‌سازی آن به وسیله رسوب‌گیری به صورت اکسالات بوده و برای اندازه‌گیری پرتوزایی Y^{+} ، از روش "شمارش چرنکوف" با دستگاه شمارنده ستیلاسیون مایع استفاده شده است. بازدهی شمارش چرنکوف 1 ± 70 درصد و کمترین مقدار قابل آشکارسازی، برای ۱۸۰ دقیقه شمارش با سطح اطمینان ۹۵ درصد، 0.0053 ± 0.0053 بکرل بدست آمده است. بررسی نتایج اندازه‌گیری توسط IAEA - AQCS^(۲) انجام گرفته و پرتوزایی ^{90}Sr در نمونه‌های معدنی در محدوده 0.0192 ± 0.0193 بکرل بوده است.

واژه‌های کلیدی: اندازه‌گیری استرنسیوم ۹۰، ایتریوم ۹۰، شمارش چرنکوف

Measurement of ^{90}Sr in Coal Fly Ash and Evaluation of Data by IAEA

M. Aliabadi*, J. Amidi

National Radiation Protection Department, AEOI, P.O.Box: 14155 – 4494, Tehran - Iran

Abstract: An improved method for measurement of ^{90}Sr was based on Tributylphosphate (TBP) extraction of the radio-Yttrium and oxalate precipitation to remove bulk Potassium. The Cerenkov radiation produced by the high energy beta emission of ^{90}Y was measured with 1220 Quantulus liquid scintillation spectrometer. The minimum detectable concentration (MDC) was 0.0053 Bq for 180 minute and 95% confidence level ^{90}Sr activity concentration in mineral samples was from 0.0192 to 0.193 Bq.

Keywords: ^{90}Sr measurement, Yttrium, cerenkov radiation

۱- مقدمه

Sr^{90} ($E_{\beta}^{max} = 0.056 \text{ MeV}$)، یکی از سنتی‌ترین رادیونوکلئیدهای حاصل از انفجارها و بروز حوادث در راکتور هسته‌ای است. از ۱۹۶۳ تا ۱۹۸۱، در اثر آزمایش‌های هسته‌ای مقدار ریزش Sr^{90} بر سطح زمین حدود $Bq \times 10^{-7}$ برآورد شده است [۲]. پس از حادث راکتور هسته‌ای چرنوبیل در سال ۱۹۸۶، این مقدار افزایش یافته است. Sr^{90} یکی از عناصر شیمیایی قلبایی خاکی بوده و به سهولت فرایند انتقال گیاه ← گاو، گوسفند ← شیر ← انسان را طی می‌کند. پس از ورود به بدن انسان بیشترین پرتوگیری را استخوان از Sr^{90} و محصول واپاشی آن، Y^{90} ($E_{\beta}^{max} = 2.27 \text{ MeV}$) دریافت می‌نماید. بنابراین اندازه‌گیری Sr^{90} در گیاهان و مواد غذایی مورد مصرف انسان به لحاظ حفاظت رادیولوژیکی محیط زیست، از اهمیت زیادی برخوردار است.

روشهای رادیوشیمیایی اندازه‌گیری Sr^{90} نسبت به روشهای کلاسیک سابق که بسیار طولانی و پرهزینه بوده‌اند به طوری که برای تجزیه و تحلیل یک نمونه خاک تا ۲۰ روز کاری وقت صرف می‌شده است، ساده‌تر و سریع‌ترند. این مورد مشکلات در بعضی از نمونه‌های زیست محیطی و مواد غذایی، با توجه به ساختار آنها بیشتر محسوس بوده است. از این رو شیمی دانان محقق همواره در جهت بهینه‌سازی روشهای رادیوشیمیایی کوشیده‌اند [۳].

یکی از جدیدترین روشهای رادیوشیمیایی برای اندازه‌گیری Sr^{90} برپایه جداسازی Y^{90} با تری بوتیل فسفات (TBP) (نهاده شده است که بعد از جداسازی با TBP و خالص‌سازی آن، به صورت ترکیب اکسالات روی صافی رسوب داده می‌شود [۴]). آشکارسازی Y^{90} را می‌توان با روش شمارش چرنکوف به وسیله دستگاه شمارنده ستیلاسیون مایع انجام داد. امور حفاظت در برابر اشعه، به منظور کنترل کیفی روش رادیوشیمیایی و بررسی مهارت‌های تخصصی، در یک پروژه مشترک با IAEA تعداد ۹ نمونه تحت کد $186C_1 - 186C_9$ دریافت و اقدام به تجزیه و تحلیل نمونه‌ها کرد. نتیجه اندازه‌گیری توسط IAEA بررسی شده است.

۲- فرایند رادیوشیمیایی اندازه‌گیری Sr^{90}

۲-۱- ماده سازی نمونه

نمونه را پس از توزین، درون بوته چینی کاملاً تمیز قرار داده و مدت ۶ ساعت در دمای 110°C در گرمخانه (آون) خشک کرده‌ایم و پس از سرد شدن توزین و درصد رطوبت آن را تعیین نموده‌ایم. سپس آن را مدت ۱۶ ساعت درون کوره در 600°C حرارت داده‌ایم تا مواد آلی و کربناتها تجزیه شوند. پس از سردشدن، وزن خاکستر حاصل را تعیین کرده‌ایم.

۲-۲- انحلال نمونه

خاکستر حاصل را در بشر پیر کس 250 میلی لیتری ریخته و 10 میلی لیتر "حامel اتریم" $(^{(3)}$ با غلظت $\text{mg Y}^{90}/\text{ml}$ به آن افزوده‌ایم و 100 میلی لیتر اسید نیتریک غلیظ نیز به آرامی اضافه کرده‌ایم. با قرار دادن یک شیشه ساعت روی بشر، آنرا روی گرمکن بر قی مجھز به همزن مقناطیسی قرار داده و ضمن بهم خوردن، به مدت ۴ ساعت جوشانده‌ایم. سپس محلول سرد شده را روی کاغذ صافی و اتنم شماره ۴۲ صاف و محلول زیر صافی را در یک بشر جمع آوری کرده‌ایم.

۲-۳- استخراج ایتریوم

در این مرحله ایتریوم به وسیله TBP که با اسید نیتریک 65% متعادل شده است، از محلول اسیدی استخراج می‌گردد. محلول زیر صافی پیش‌گفته را در قیف جداکننده 250 میلی لیتری ریخته و عمل استخراج را سه بار، و هر بار با 10 میلی لیتر TBP به مدت ۳ دقیقه انجام داده‌ایم؛ زمان نخستین مرحله استخراج را یادداشت کرده‌ایم. فاز آلتی TBP حاصل از سه مرحله استخراج را در یکی از قیفهای جداکننده ریخته و سه بار، هر بار با 10 میلی لیتر اسید نیتریک غلیظ به مدت یک دقیقه به هم زده‌ایم، سپس فاز آلتی را به لوله 250 میلی لیتری سانتریفیوژ منتقل کرده‌ایم.

۲-۴- جداسازی ایتریوم

30 میلی لیتر اتانول 46% را به محلول درون لوله سانتریفیوژ افزوده و pH محتوی لوله را با محلول آمونیاک، بین ۹ و ۱۰ تنظیم کرده‌ایم. لوله را درون حمام آب گرم گذاردۀایم و بعد

حدود ۴۰ میلی لیتر رسانیده و ۲۰۰ میلی گرم اسید اگزالیک به آن افزوده‌ایم و لوله سانتریفوژ را در حمام آبگرم قرار داده‌ایم تا اسید اگزالیک کاملاً حل شود. pH محلول را با آمونیاک در محدوده ۲/۳ تا ۲/۶ به دقت تنظیم کرده‌ایم؛ در این مرحله رسوب سفید رنگ ایتریوم اکسالات تشکیل می‌شود؛ کلسیوم و آهن و عناصر قلیابی رسوب نمی‌کنند.

۳-۷- تعیین بازده شیمیابی

بازده شیمیابی به روش وزن‌سنگی تعیین شده است. برای این منظور، یک برگ کاغذ صافی و اتمن شماره ۴۲ را وزن کرده و روی آن رسوب اکسالات ایتریوم $\text{Y}_2(\text{C}_2\text{O}_4)_2 \cdot 9\text{H}_2\text{O}$ * را گرفته‌ایم. پس از خشک شدن این رسوب، وزن خالص آن (W) را تعیین کرده‌ایم. مقدار درصد بازده شیمیابی آن (R_{ch}) از رابطه^(۱) حساب شده است:

$$R_{ch} = \frac{W(\text{mg})}{33/96} \times 100 \quad (1)$$

۳۳/۹۶ mg وزن رسوب اکسالات ایتریوم با ۹ ملکول آب، معادل ۱۰ mg حامل ایتریوم (Y^{+}) است.

۴-۱- شمارش نمونه‌ها

الف- تهیه نمونه برای شمارش: رسوب اکسالات ایتریوم را به یک ویال ۲۰ میلی لیتری از جنس تفلون - مس انتقال داده و آن را در ۵ میلی لیتر اسید کلریدریک ۶ مولار حل کرده و ۱۰ میلی لیتر آب دوبار تقطیر شده به نمونه افزوده‌ایم و یکنواخت کرده‌ایم.

ب- تهیه نمونه شاهد: ترکیب شیمیابی نمونه شاهد مانند نمونه‌های اندازه‌گیری شده است. برای تهیه آن ۱۰ میلی لیتر "حامل ایتریوم" و ۲۰۰ میلی گرم اسید اگزالیک را به لوله سانتریفوژ ۲۵۰ میلی لیتری انتقال و لوله را در حمام آب گرم قرار داده‌ایم تا اسید اگزالیک حل شود؛ سپس با محلول آمونیاک غلیظ،

از ۲۰ دقیقه آنرا سرد نموده و ۱۰ دقیقه هم با سرعت ۳۰۰ دور در دقیقه سانتریفوژ کرده‌ایم؛ سپس محلول روی رسوب را تخلیه و رسوب را که حاوی هیدروکسید آهن و ایتریوم است در ۱۰ میلی لیتر اسید نیتریک N ۸ به کمک حرارت دادن حل کرده‌ایم.

۴-۲- جداسازی Th^{232}

نمونه‌های خاک ممکن است حاوی Th^{232} باشد که با ساطع کردن ذره بتا، به Pa^{33} تبدیل می‌شود. چون انرژی ذره بتا در این فرایند $2/3 \text{ MeV}$ و نزدیک به انرژی ذره بتا Y^{+} ($E_{\beta}^{\max} = 2/27 \text{ MeV}$) است که در شمارش نمونه تداخل می‌کند، لازم است Th از نمونه جداسازی شود. این عمل به وسیله رزین آنیونی از نوع $\text{Dowex}(\text{Cl}^-)^{-200-}\text{--}100\text{-}1\text{x8}$ انجام می‌گیرد:

الف- ستون شیرداری به قطر داخلی تقریباً ۱ سانتیمتر را تا ارتفاع ۱۵ سانتیمتر از این رزین تبادل یونی پر کرده‌ایم (ابتدا و انتهای ستون، پشم شبشه قرار داده می‌شود).

ب- ۸۰ میلی لیتر اسید نیتریک ۸ مولار را با سرعت یک تا دو میلی لیتر در دقیقه از ستون عبور داده‌ایم تا رزین به فرم نیترات تبدیل شود (محلول زیر ستون دور ریخته می‌شود).

ج- محلول نمونه ۴-۲ را با همین سرعت از ستون عبور داده و در یک بشر تمیز ۲۵۰ میلی لیتری جمع‌آوری کرده‌ایم؛ توریوم به صورت کمپلکس $[\text{Th}(\text{NO}_3)_6]^{3-}$ جذب رزین می‌شود و ایتریوم و آهن از ستون خارج می‌گردد. سپس ستون را با ۵۰ میلی لیتر اسید نیتریک ۸ مولار شستشو داده و محلول زیر ستون را به ملایمت تبخیر کرده‌ایم تا خشک شود.

۴-۳- خالص سازی Y^{+}

رسوب خشک شده را در کمترین مقدار ممکن اسید نیتریک ۶ مولار (۵ تا ۱۰ میلی لیتر) حل کرده و آنرا درون یک لوله سانتریفوژ ۲۵۰ میلی لیتر ریخته‌ایم و بشر را با مقداری آب دوبار تقطیر شده شستشو داده و به محلول درون لوله نانتریفوژ ضدافکار کرده‌ایم. حجم این محلول را با آب مقطر به

* تعداد آب تبلور همراه رسوب اکسالات از قاعده آمیزه‌شناسخی (استوئی کیومنزی) مشخص پیروی نکرده و بین ۷ تا ۹ ملکول آب گزارش گردیده است. و این موضوع از تفاویض عده تعیین بازده شیمیابی به روش وزن‌سنگی است.

شمارش که از رابطه (۳) حساب می‌شود [۵] (از خطای توزین به سبب ناچیز بودن صرف نظر شده است).

$$U_c(\%) = \frac{\sqrt{\frac{I_G}{T_G} + \frac{I_{\text{Blank}}}{T_{\text{Blank}}}} - 1}{\frac{I_G}{T_G} - \frac{I_{\text{Blank}}}{T_{\text{Blank}}}} \times 100 \quad (3)$$

درصد خطای بازدهی دستگاه L.S.C
 $U_{\text{HF}}(\%) = \sqrt{U_s^2 + U_c^2}$: L.S.C
 $U_c(\%)$:

I_G : شمارش کل نمونه بر حسب CPM

I : شمارش مربوط به نمونه شاهد بر حسب CPM

$U_s(\%)$: درصد خطای محلول استاندارد:

T_G : مدت شمارش نمونه بر حسب دقیقه:

T_B : مدت شمارش شاهد بر حسب دقیقه:

۳- نتایج اندازه گیری Sr⁹⁰ در نمونه‌ها و مقایسه آن با مقادیر مورد قبول IAEA

تعداد ۹ نمونه با کد ۱۸۶C_۱-۱۸۶C_۹، توسط IAEA برای امور حفاظت در برابر اشعه ارسال شد که سه نمونه ۱۸۶C_۱-۱۸۶C_۲ با پرتوزایی پایین، سه نمونه ۱۸۶C_۴-۱۸۶C_۶ با پرتوزایی متوسط، نمونه ۱۸۶C_۷ با پرتوزایی بالا، نمونه ۱۸۶C_۸ به عنوان شاهد (Blank) و نمونه ۱۸۶C_۹ یک آمپول حاوی محلول استاندارد Sr⁹⁰ به عنوان محلول استاندارد بوده است. جدول ۱ مقایسه نتایج اندازه گیری در بخش رادیواکولوژی محیط زیست - امور حفاظت در برابر اشعه و مقادیر پذیرفته شده توسط IAEA را نشان می‌دهد.

۳-۱- چکونگی بررسی نتایج توسط IAEA

واحد کنترل کیفی روشهای تحلیلی (Analytical Quality Control Service) AQCS آزانس بین المللی انرژی اتمی، نتایج اندازه گیری Sr⁹⁰ در این نمونه‌ها را مورد بررسی قرار داده است. از دیدگاه این واحد، هنگامی نتیجه یک اندازه گیری پذیرفته می‌شود که صحّت و دقت اندازه گیری شرایط لازم را داشته باشد. برای بررسی صحّت و دقت اندازه گیری‌ها فرمولهای زیر توسط AQCS اعمال شده‌اند:

- صحّت اندازه گیری به شرطی مورد قبول است که:

$$|Value_{IAEA} - Value_{Analyst}| \leq 3.29 \times \sqrt{unc_{IAEA}^2 + unc_{Analyst}^2}$$

pH محلول را در محدوده ۹ تا ۱۰ تنظیم کرده‌ایم. محلول حاوی رسوب اکسالات ایترویوم را با کاغذ صافی واتمن نمره ۴۲ صاف کرده و رسوب و کاغذ صافی را درون یک ویال ۲۰ میلی‌لیتری از نوع تفلون - مس ریخته و پس از انحلال رسوب در ۵ میلی‌لیتر اسید کلریدریک ۶ مولار، ۱۰ میلی‌لیتر آب مقطّر دو بار تقطیر شده به آن افزوده و یکنواخت کرده‌ایم.

ج- تعیین بازده شمارش چرنکوف: دستگاه شمارنده سنتیلاسیون مایع مورد استفاده از نوع Quantulus ultra low level, ۱۲۲۰ برای تعیین بازده شمارش چرنکوف با این دستگاه، یک چشمۀ استاندارد Y⁹⁰/Sr⁹⁰ بکار رفته است و چون بازده شمارش چرنکوف برای Sr⁹⁰ با انرژی E_{max} = ۵۴۶ KeV حدود ۶۰٪ است، نیازی به جداسازی شیمیایی Sr⁹⁰ از این چشمۀ استاندارد نیست. مقدار معینی از محلول استاندارد (Y⁹⁰/Sr⁹⁰) را که پرتوزایی آن مشخص است، به درون ویال حاوی ۱۵ میلی‌لیتر اسید کلریدریک ۲ مولار وارد و آنرا یکنواخت کرده‌ایم. نمونه شاهد همراه سایر نمونه‌ها شمارش گردیده است. بدین ترتیب، بازده شمارش چرنکوف برای Y⁹⁰ از رابطه (۲) حساب می‌شود:

$$E_{ff} = \frac{(I_G - I_{\text{blank}})/60}{a_0} \times 100 \quad (2)$$

که در آن:

I_G : تعداد شمارش نمونه در دقیقه CPM

I_{blank} : تعداد شمارش نمونه شاهد در دقیقه CPM

a_0 : پرتوزایی محلول استاندارد Y⁹⁰/Sr⁹⁰ بر حسب Bq

از این رابطه بازده شمارش چرنکوف 1 ± 70 درصد بدست آمده است.

برای محاسبه خطای تعیین بازده شمارش چرنکوف، لازم است عوامل ایجاد کننده خطای شناسایی و سهم خطای آنها تعیین شود. در این مورد، خطاهای عبارتند از: خطای محلول استاندارد. که طبق گواهینامه مربوط، ۲/۴٪ است؛ خطای

خطای نسبی٪	نتایج اندازه‌گیری شده توسط NRPD		خطا	داده‌های IAEA پرتوزایی	واحد پرتوزایی	تراز نسبی پرتوزایی ^{90}Sr	کد نمونه
	خطا	پرتوزایی					
۱/۰۹	۰/۰۰۵۷	۰/۰۱۹۰	۰/۰۰۰۲۰	۰/۰۱۹۷	Bq/Sample	Low activity	۱۸۱C۱
-۲۱/۸۷	۰/۰۰۶۱	۰/۰۱۰۰	۰/۰۰۰۲۰	۰/۰۱۹۷	Bq/Sample	Low activity	۱۸۱C۷
-۱۲/۰۰	۰/۰۰۶۸	۰/۰۱۶۸	۰/۰۰۰۲۰	۰/۰۱۹۷	Bq/Sample	Low activity	۱۸۱C۷
-۱۳/۸۱	۰/۰۰۹۴	۰/۰۱۸۳	۰/۰۰۰۱۹	۰/۰۱۹۷	Bq/Sample	Medium activity	۱۸۱C۴
-۲۸/۱۹	۰/۰۰۹۰	۰/۰۱۰۳	۰/۰۰۰۱۹	۰/۰۱۸۳	Bq/Sample	Medium activity	۱۸۱C۰
-۱/۹۷	۰/۰۰۹۳	۰/۰۱۸۹	۰/۰۰۰۲۰	۰/۰۱۸۳	Bq/Sample	Medium activity	۱۸۱C۷
-۴/۹۸	۰/۰۱۰۰	۴/۰۶۱	۰/۰۰۰۱۹	۴/۰۸۱	Bq/Sample	High activity	۱۸۱C۷
-	۰/۰۱۷	۰/۰۶۳۳	-	-	-	Blank Sample	۱۸۱C۸
*	۰/۰۴۷۸۱	۱۹/۴۹	۰/۰۲۶	۱۹/۴۹	Bq/gr	Standard Solution	۱۸۱C۴

* نتایج اندازه‌گیری در بخش رادیوакولوژی محیط زیست - امور حفاظت در برابر اشعه

مورد قبول آژانس بین المللی انرژی اتمی است که به لحاظ صحت و دقّت شرایط لازم تدوین شده را داشته باشند. نتایج مندرج در جدول ۲ نشان می‌دهند که دو نمونه ۱۸۱C۷ و ۱۸۱C۰ گرچه از نظر صحّت پذیرفته شده‌اند ولی چون دقّت لازم را (بیشتر از ۳۰٪ برای نمونه‌های با پرتوزایی کم) نداشته‌اند نتیجه اندازه‌گیری، مردود شناخته شده است. دقّت اندازه‌گیری بستگی زیادی به ابزار و دستگاه‌های مورد استفاده و چگونگی بکاربردن آنها دارد؛ بررسی نتایج نشان می‌دهد که در مورد نمونه‌هایی با پرتوزایی پایین، قسمت عمدّه خطاهای از سنجه‌بندی (کالیبراسیون) دستگاه اندازه‌گیری و مدت شمارش نمونه نشأت می‌گیرد. چنانچه مدت شمارش نمونه‌ها مناسب انتخاب شود، می‌توان به دقّت مطلوب دست یافت. بنابراین، بهتر این است که دستگاه‌های شمارش مجهّز به نرم افزاری باشند که شمارش نمونه‌ها را تا رسیدن به کمترین خطای پذیرفتنی ادامه دهد و یا تحلیلگر، زمان شمارش نمونه را متناسب با دقّت مورد نیاز محاسبه نماید.

$$\left| \frac{\text{Value}_{\text{IAEA}} - \text{Value}_{\text{Analyst}}}{\sqrt{\text{unc}_{\text{IAEA}}^2 + \text{unc}_{\text{Analyst}}^2}} \right| \leq 3.29$$

- دقّت اندازه‌گیری که به سطح پرتوزایی ^{90}Sr در نمونه بستگی دارد به شرطی پذیرفته می‌شود که مقدار

$$\sqrt{\left(\frac{\text{unc}_{\text{IAEA}}}{\text{Value}_{\text{IAEA}}} \right)^2 + \left(\frac{\text{unc}_{\text{Analyst}}}{\text{Value}_{\text{Analyst}}} \right)^2} \times 100 \%$$

برای نمونه‌هایی با سطح پرتوزایی پایین (نمونه‌های ۱۸۶C۱-۱۸۶C۴) کمتر یا مساوی ۳۰٪، برای نمونه‌هایی با سطح پرتوزایی متوسط (نمونه‌های ۱۸۶C۵-۱۸۶C۶) کمتر یا مساوی ۲۰٪، برای نمونه‌هایی با سطح پرتوزایی بالا (نمونه‌های ۱۸۶C۷-۱۸۶C۹) کمتر یا مساوی ۱۰٪ باشد. با بکاربردن این فرمول‌بندی‌ها، حاصل بررسی نتایج اندازه‌گیری‌ها توسط AQCS، در جدول ۲ درج شده است.

۴- نتیجه‌گیری

نتایج این کار تحقیقی نشان می‌دهد که اندازه‌گیری پرتوزایی عناصر پرتوزا در نمونه‌های زیست محیطی مورد نظر در صورتی

نتیجه نهایی	بررسی دقیق اندازه گیری		بررسی صحیح اندازه گیری			کد نمونه
	نتیجه	[%]	نتیجه	$3.29 \times \sqrt{\text{unc.}^2_{IAEA} + \text{unc.}^2_{Analyst}}$	$\text{Value}_{IAEA} - \text{Value}_{Analyst}$	
قبول	قبول	۲۹/۵	قبول	۰/۰۱۷	۰/۰۰۱	۱۸۱C _۱
رد	رد	۴۰/۹	قبول	۰/۰۱۸	۰/۰۰۵	۱۸۱C _۲
رد	رد	۴۰/۷	قبول	۰/۰۲۱	۰/۰۰۴	۱۸۱C _۳
قبول	قبول	۱۱/۴	قبول	۰/۰۲۹	۰/۰۲۰	۱۸۱C _۴
رد	قبول	۸/۸	رد	۰/۰۲۸	۰/۰۲۹	۱۸۱C _۵
قبول	قبول	۵/۱	قبول	۰/۰۲۹	۰/۰۱۹	۱۸۱C _۶
رد	قبول	۲/۸	رد	۰/۰۲۳	۰/۰۲۱	۱۸۱C _۷
-	-	-	-	-	-	۱۸۱C _۸
قبول	قبول	۲/۷	قبول	۱/۸۷۰	۱/۱۸۹	۱۸۱C _۹

بی نوشت ها:

۱ - evaluation of methods for ^{90}Sr measurement in a mineral matrix

۲ - analytical quality control service

۳ - Yttrium carrier

References:

1. B. Carmen, "The use of Cerenkov radiation for the assay of radiostrontium in aqueous solution," Int. App1. Radiat. Isot. **30**, 97-100 (1979).
2. S. Zhu, A. Ghods, J. C. Veselsky, A. Mirna and R. Schelenz, "Interference of ^{91}Y with the rapid determination of ^{90}Sr originating from the Chernobyl fallout debris," Radiochemical Acta **51**, 195-198 (1990).
3. N. Vajda, A. Ghods, E. Cooper, P. R. Danesi, "Determination of radiostrontium in soil samples using a Crown Ether," Journal of Radioanalytical and Nuclear chemistry, Articles, **162**, No.2 307-323 (1992).
4. J. J. Larosa, E. L. Cooper, A. Ghods, V. Jansta, M. Makarewicz, S. Shawky, N. Vajda, "Radiochemical methods used by the IAEA's laboratories at Seibersdorf for the determination of ^{90}Sr , ^{144}Ce and Pu radionuclides in environmental samples collected for the international Chernobyl project," J. Environ. Radioactivity. **17**, 183-209 (1992).
5. J. Kragten, "Calculating standard deviation and confidence intervals with a universally applicable spreadsheet technique," Analyst, **119**, 2161-2165 (1994).